

ՄԵԼԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարվանը 6 ռուբլի
Առանձին համարները 7 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանիս խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տոն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունւում է ամէն լեզուով:

Յայտարարութիւնները համար վճարում են
խրաւանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԲՈՎԱՆԻԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Հին և նոր տօմար. Հայ
գեղջկաններն զանազակ նահանգում. Ներքին լու-
րեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Հայերի պանդուխ-
տութիւնը դէպի Ամերիկա. Բ. Գրան վարմունքը.
Նամակ Ֆրանսիայից. Արտաքին լուրեր.—ԽԱ-
ՌԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — ՀՅՈՒՍԵՒՆԵՐ.—ԲՕՐՄԱ.—ՅԱԳ-
ՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Նաւթային
նոր օրէնքը:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Հին և նոր տօմար

Ինչպէս յայտնի է, հին և նոր տօմարի մէջ 12
օրվայ զանազանութիւն կայ: Ժամանակի հաշի-
ւարող խառնաշփոթութիւնը ծագում է, որպէս
յայտնի է, նրանից, որ տարին ոչ թէ ամբողջ
որ ու գիշերներէն է բաղկացած, այլ 365 օրից,
5 ժամից, 48 րոպէից և 46¹/₁₆₆ վայրկեանից:
Ֆրիստոնէութեան դարաշրջանի սկզբում, մաթե-
մատիկոս Սոփիզիկի առաջարկութեամբ, տարին
ընդունուեց 365¹/₄ օրից բաղկացած համարով, և
որպէս զի նոր տարին օրվայ զանազան ժամերին
չը սկսել, որովհետեւ երեք տարին 365 օրերից
բաղկացած համարով (հասարակ), իսկ չորրոր-
դը 366 օրերից (նահանջ): Այդ հաշիւով թույլ
արված տարեկան 11 րոպէից մի քիչ աւելի սը-
խալը IV դարում զգացվեց: Նիկիական ժողովի
ժամանակ 325 թվին, ընդունված հաշիւ զանա-
զանութիւնը իսկականից երեք օր էր բաշխա-
նում: Սուրբ հայրերն ուղղեցին այդ զանազանու-
թիւնը, ամբողջ երեք օր աւելացնելով ընդուն-
ված հաշիւին:

Բայց որովհետեւ սկզբնական սխալը չէր հեռաց-
ված, այդ պատճառով XVI դարում մենք կրկին
10 օրով ցած մնացինք: Այդ զանազանութիւնը
նորից ուղղեց Գրիգոր XIII պապը, որը 1582
թվին հրամայեց բոլոր կաթոլիկներին հաշիւը
հիշատակելի 5-ի փոխարէն նորից սկսել 15-ը, և
յետագայ սխալների կուտակման առաջին տոնե-
լու համար առաջարկեց դուրս գցել նահանջ
տարիների թիւը երկու զրոնքերով վերջաւորվող
այն տարիները, որոնց թիւանշանը չէ բաժանվում
400-ի վրա: Արեւելեան եկեղեցին նախկին հաշիւը
պահպանեց և ներկայումս արեւմտեան եկեղեցուց
12 օր ցած է մնացել: Մեզ մօտ ընդունված հաշ-
իւն 128 տարիներ ընթացքում գոյանում է մէկ
օր ու գիշեր սխալով, իսկ զրիգորեան տօմարով
որը ընդունված է արեւմուտքում, միմյան 4000
տարվայ ընթացքում:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԱԽԱՅԻՆ ՆՈՐ ՕՐԵՆԵՐԸ

Վերոյիշեալ մասնաժողովի աշխատութիւնների
ամենաաջող հետաքննութիւնն մէկն էլ այն է, որ
նախագծված է նոր օրէնքի մէջ մտնել մի ա-
ռանձին գլուխ, բաղկացած այնպիսի կանո-
նադրութիւններից, որոնք ծառայում են նաւթային
արդիւնաբերութեան ամենաթույլ կողմերի օգնու-
թեանը: Այդչափան թերակողմն լրա անդադար
կանոններն են լինում, որ նրանց միացնակ տիրոջ
կարողութիւնից վեր է լինում գտնել շատ քանակ
այս գործի համար հարկաւոր է պատրաստել ու-
նեալ բաւական թանգ գործիքներ, յաճախ պա-
տահող հրէշների դէմ կուռելու համար հարկաւոր
են զանազան հանցանքող միջոցներ և վարժված
անձինք: Նաւթային գործարաններում և հորերի
վրա բանող մշակների համար անհրաժեշտ է
մի առանձին բժշկական օգնութիւն, և այս այս
տեսակ ընդհանուր շահերի համար հարկաւոր
պարագաները հոգաւ նախատեսվող նախա-

Սակայն կարելի է ժամանակի հաշիւն անել ա-
ւելի ճշգր և առանց որ և է բարդութիւնների:
Որպէս մենք ենք հաշուում հասարակ և նահանջ
տարիները, ինչպէս վերին ասված է, մէկ օր ու
գիշերվայ սխալը գոյանում է 128 տարիների ըն-
թացքում, այդ պատճառով, բաւական է միայն
128 տարիների շրջանում նահանջ տարիներից
մէկը հասարակ տարի համարել, և սխալը բոլոր-
ովին կը վերացվի, կամ գոնէ միմիւսման կը
համար, որովհետեւ այդ հաշիւով մէկ օր ու գի-
շերվայ զանազանութիւնը կարող է գոյանալ մի-
այն 50,000 տարիների ընթացքում: Այդպիսի
հաշիւն առաջարկել է Մեդլէր, իր պարզութեամբ
և ճշգրտութեամբ այդ հաշիւը նմանը չունի:

Բայց դա ապագայի հոգածութեան առարկայ
է: Իսկ ինչպէս ուղղել այժմ արդէն գոյութիւն
ունեցող 12 օրվայ սխալը: Այնպիսի խիստ միջո-
ցը, որ գործ դրեց Գրիգոր XIII պապը, այժմ
հազիւ թէ յարմար լինի: Կարելի է այդ սխալն
ուղղել աստիճանաբար, փոքր առ փոքր: Դրա
համար բաւական է միայն հետեւեալ 48 տարինե-
րի ընթացքում հաշիւը դուրս գցել փետրվարի
29-ի օրը, այսինքն բոլոր տարիները հասարակ
համարել: Ապա, երբ այդպիսով մենք կը հասնենք
ժամանակի իսկական հաշիւին, անհրաժեշտ է Մեդ-
լէրի առաջարկած հաշիւը մտցնել, որով մէկ օր
ու գիշերվայ սխալը կը գոյանայ միայն 50,000
տարիներից յետոյ:

ՀԱՅ ԳԵՂՋԿՈՒՆԻՆ ԳԱՆՁԱԿԻ ՆԱՀԱՆԳՈՒՄ

Գանձակի նահանգի հայ գեղջկանու նիստ ու
կացը, վաղը, հագուստը, սովորութիւնները և,
ընդհանրապէս վերցրած, նրա կեանքը իր բոլոր
մակարդման առանձնայատկութիւններով այնքան
հետաքրքրական է, որ աւելորդ չէր մի համառօտ
տեսութեամբ զաղարար տալ նրա մասին ընթեր-
ցողներին:

Ինչպէս Գանձակի ամբողջ նահանգում, նոյնպէս
և նրա գաւառի մէջ հայ գեղջկանին, շատ հին
ժամանակներից սկսած, միշտ հարեանութիւն է
ունեցել թուրք կնոջ հետ: Այս հարեանութիւնը,
մասնատական ազգերի տիրապետութեան ժամա-
նակ աւելի սերտ ընաւորութիւն ունենալով, դրոշ-
մել է իր ազդեցութեան կնիքը հայ կնոջ կեանքի
գրեթէ ամբողջ կաղնակերպութեան վրա: Մահ-
մէտական ազդեցութիւնը նրա տիրապետու-
թեան անկումից յետոյ, հետզհետէ սկսում է թու-
լանալ, սակայն մինչև այժմ էլ հայ գեղջկանու
թէ ճաւորութեան և թէ արտաքին ձևերի մէջ
թողել է ուշադրութեան արժանի հետքեր:

Գծված է կաղնի մի գումար. այդ գումարը ժո-
ղովելու է ստիպել հարկի նման, նաւթային
արդիւնաբերութիւնով պարագայող անձինքներից,
իւրաքանչիւր պողից 1/10 կոպէկից ոչ աւել, և
ժախտելու է նաւթ արդիւնաբերողների ժողովի
վճիռներին համաձայն:

Նաւթային արդիւնաբերութեան դարգացման
հետ միաժամանակ առաջ եկաւ նաւթանցների
կարեւորութիւնը, այսինքն այնպիսի խողովակ-
ների, որոնք միացնում են նաւթի հորերը
կերօսին գործարանների հետ: Ամերիկայի փոր-
ձը վաղուց հաստատել է, որ խողովակներով
նաւթ տեղափոխելը ամենահեշտ ամենաշուտ և
ամենաթանկ միջոցն է: Մեղքանում առաջին նաւ-
թանցը շինողն էր Նօբել, որն իր Բալթիկանի
հորերը կապեց Սև-քաղաքի իր գործարանի հետ:
Սրանից յետոյ մի քանի անձինք և ընկերութիւն-
ներ նոյնպէս շինեցին այդ տեսակ նաւթանցներ,
բայց այս օգտաւէտ գործը չը կարողացաւ դար-
դանալ պահանջին համաձայն, որովհետեւ այս
ձեւաւարկութիւնը իրագործելու համար հարկաւոր
է հողեր գնել թէ խողովակները և թէ այլ անհ-
րաժեշտ շինութիւնները տեղաւորելու համար:
Գործը նոր էր և գործին նպաստող օրէնք չը
կար: 1881 թվին կովկասեան լուծային նախկին

Հայ գեղջկանին ոչ թէ միայն Գանձակի նա-
հանգում, այլ և շատ ուրիշ տեղերում իր հա-
գուստով ու զարդարանքներով շատ քիչ է զանա-
զանվել թուրք կնոջ կրած հագուստից, ճակատի
վրայով շարած և կոնատակները կախ ընկած բազ-
մաթիւ ոսկի և արծաթէ փողերը և այլ զարդա-
րանքները տեսնում ենք թէ հայ գեղջկանու և
թէ թուրք կնոջ վրա, ոչ միայն արտաքին զար-
դարանքներով, այլ և իր սովորութիւններով Գան-
ձակի նահանգի հայ գեղջկանին նմանվում է
թուրք կնոջ: Օտարի կամ հիւրի և նոյն իսկ հեռա-
ւոր ազգականի առաջ հայ գեղջկանին բոլորովին
չէ խօսում սովորաբար հետ և եթէ ուղում է մի
բան ասել, կամ որ և է հարցին պատասխանել,
ձեռքի մատները նշանակել շարժուածքներով և
զանազան միմոսութիւններով աշխատում է նա
իր միտքը հասկացնել: Հայ գեղջկանին, թուրք
կնոջ պէս, հիւրի և օտար մարդու առջև մանդա-
լա միշտ ծածկում է իր երեսը անթափանցելի
քողով: Այս սովորութեան ծագումը բաւական
հին է թուրք խաների իրանց զարչելի ցանկու-
թիւններին բաւականութիւն տալու համար հրա-
մայում էին իրանց տեսած այս և այն գեղեցիկ
գեղջկանու ընկել. ինչ կասկած, որ վաղաք
հրամանը իսկոյն կատարվում էր և գեղեցիկ հայ
գեղջկանները խաների բռնաբարութեան դոճեր
էին գնում: Սակայն հրէշ խաների այդ սովորու-
թեան մասամբ արգելք դնելու դիտաւորութեամբ
կոյս գեղջկանին սկսեց իր երեսը ծածկել ան-
թափանցելի քողով, որ կարողանայ արտա մնալ
խանի որսող աչքերից:

Գանձակի հայ գեղջկանու հագուստը բաւական
պարզ է և համեմատ, սակայն հագուստի վրա ե-
ղած զարդարանքներին թիւ ու համար չը կայ:
Օրվայ հացին կարծու գեղջկանու թիւքերն անգամ
զարդարված են արանքներով և արածի մանթի-
ներով, մարդու սիրտը լցվում է արդար բարկու-
թեամբ, երբ տեսնում է, որ ոտաթուրի, մերկ և
զլխաբաց գեղջկու որբիկները այրել մայրերը կը-
րում են իրանց հագուստներով վրա մօտ 100
րոպեով արծաթեալ զարմնեք: Այս կողմից հայ
գեղջկանին կարծես չէ ուղում յետ մնալ իր լու-
սաւորված ընկերուհի քաղաքացի հայուհուց:
Բայց զարմանալին այն է, թէ ինչ բաւականու-
թեան է պատճառում այդ անորդ արարածներին
արծաթեղէն զարդարանքների անձուռնի ու ան-
ճաշակ դասաւորութիւնը իրանց պատահաւորաժ
հագուստների վրա: Հայ գեղջկանին իր ամուսնու
աջ կուռն է, բացի այն, որ նա ծանրա-
բեռնված է ընտանեկան բաղձաթիւ հոգսերով,
նա լծակից է նոյնպէս իր ամուսնու զաւառային

կառավարի Շտէյնման կաղնի էր նաւթանցների
կառուցման վերաբերեալ կանոնների մի առան-
ձին նախագիծ, որով ձեւաւարկողներին արվում
էին արտօնութիւններ գործը հեշտացնելու նպա-
տակով:

Այս նախագիծը բովանդակութեամբ բերում է
իր յայտնի գրքում պ. Բազովին: *) Մինչև այս-
օր այս նախագիծը չէր իրագործվել այնպիսի պատ-
ճառով, և միայն այժմ նրան վիճակվեց մանկ
նաւթային նոր օրինագիծ մէջ և կաղնի նրա ա-
ռանձին գլուխը: Այս կանոններով ամեն մարդ խ-
րաւորը կունենայ կառուցանելու նաւթանցը ա-
ռանց ատանձին հող վարձելու: Պետական ազատ
հողերի վրա խողովակները անցկացնելը թույ-
լատրվում է բոլորովին արձակ ու ազատ և ա-
ռանց որ և է վարձատրութեան, մասնաւոր
կալուածատէրերի հողի վրայով նաւթանցը
շինողը պարտաւոր է առանձին պայման կա-
պել այս մասին իսկ եթէ կալուածատէրը չէ
համաձայնում և արգելում է նաւթանցը շինե-
լը, ձեւաւարկողն իրաւունք ունի դիմել նահան-
գաւարտին և խնդրել հակառակ կալուածատիրոջ

*) Рогозинъ—Нефть и нефтяная промышлен-
ность, кн. 308—311.

աշխատանքներին: Ամուսնացած գեղջկանին զին-
ված պաշտպան է իր ամուսնու, և շատ անգամ
է պատահել մեղ տեսնել, որ տղամարդկանց կա-
տաղի կրիւնները մէջ են խառնվել կանայք և դա-
գանակներով մինչև անգամ այս և այն մարդու
զուռն հղել իրանց մարդուն պաշտպանելու հա-
մար: Հայ գեղջկանու դերը ընտանեկան բաւա-
կան օրոշ է. նրա ամբողջ աշխատանքը և գործե-
րը յայտնի են և միշտ տան միմի, սկսեալ կար-
գադրութեան համաձայն են կատարվում: Ի հարկե,
ընտանեկան սկսեալը ունեցած այս բարձր դեր-
ը երբեմն առիթ է տալիս զանազան անբաւա-
կանութիւններին, որոնք առաջանում են հարսի և
նրա մէջ. և շատ յաճախ հարսի ու սկսեալը մէջ
բացվում է փառաւոր ճետուր ու դմիտց, սակայն
այսպիսի դեպքերը բացառութիւն են կաղնում:

Դէպի իր ամուսնին հայ գեղջկանին բաւական
ներողամիտ է և չը նայելով որ հարած ամուս-
նին տուն մտնելով յաճախ իր բուռնցքների ոյ-
ժը փորձում կնոջ վրա բայց նա համբերութեամբ
տանում է այդ և շատ սովոր կը պատահի, որ
անձնապաշտպանութեան դիմէ:
Իր ամուսնու և առհասարակ ընտանեկան դոր-
ծերում հայ գեղջկանին համարեա թէ չէ խառն-
վում և եթէ ցանկանում էլ է խառնվել, նրա
ազդեցութիւնը այնքան թույլ է, որ գործի ըն-
թացքը բոլորովին չէ կարող փոխել: Պէտք է ա-
սացած, որ հայ գեղջկանի ամուսինը խիստ արհա-
մարձկում է իր ամուսնու, եթէ փորձում է
խառնվել նրա գործերում, գիշերում, մի անգամ
համոզմունք ունի, թէ կինն իր թույլ խելքով չը
պիտի խառնվի մարդու գործերում, և այս հա-
մոզմունքը այնքան ընդհանրացած է հայ գեղջ-
կանում և այնքան արհամարհական է համարվում
կնոջ միջամտութիւնը որ և է գործում, որ առած
է դարձել թէ չէ կնկանը խրթուակ չի վնիւլ,
այսինքն կնոջ առած կտրորը խօսաւոր համար
չէ, կինը կտրորը չունի: Հայ գեղջկանու ընտանե-
կում ունեցած դերը ամենաանսովորական է երկրա-
ների պէտքերի հոգացողութեամբ միայն, և մի
բան, որ գովելի է հայ կնոջ մէջ, այդ նրա դէպի
իր երեխաների ուսումը տածած հոգան է: Այս
կողմից զարմանալի է հայ գեղջկանի հոր անտարե-
բուրութիւնը իր որդիներին ուսման գործի մէջ: 5—6
տարեկան երեխային նա ուղում է ծանոթացնել
իր պէտքերին և միանգամայն գրկել նրան մինչև
անգամ հասարակ դերը կարող է փոխաւորուց,
ուսման մասին գեղջկան հայրը բոլորովին չէ
մտածում և եթէ գիւղական երեխաները փոքր
ինչ ուսումն են առնում, պարտական են իրանց
մայրերին:

Կաղնին խողովակները շարել: Իսկ եթէ հոգատի-
րոջը նաւթանցը շինողը որ և է վնաս պատճա-
ռէ իր շինութիւնով վերջինն է պարտական այս
միտքը վարձատրել:

Ինչ վերաբերում է մեծ նաւթանցներ, որը
միացնելու էր Կասպիան և Սև ծովը և որը
այսքան տարի ստանալի մէջ էր ձգում Բագուի
գործարանատէրերին, նա սկսելու թէպէտ մօտ
էր օրինագիծ մէջ, բայց այժմ դուրս է ձգված բո-
լորովին Այդ ձեւաւարկութիւնը մի տարրինակ
վիճակ ունեցաւ: Անցեալ տարի կառավարչա-
կան զանազան բարձր շրջաններում ծագեց մի
նոր հարց—ինչն էր Բագու-Բայթումեան կերօսի-
նանցը: Որովհետեւ այդ հարցի վերջնական լու-
ծումը կապված էր մեծ նաւթանցի իրագործ-
ման հարցի հետ, Պետերբուրգում կաղնից մի
խառն մասնաժողով պետական կալուածների
միմիտորի օգնականի նախագահութեամբ, որին
Բարձրագոյն հրամայված էր վճել թէ արդեօք յի-
շալ երկու շինութիւններից մը պէտք է նախա-
դասել: Այդ մասնաժողովը եկաւ այն եզրակացու-
թեան, որ տեղիքի հայտնի չը պէտք է շինել
ոչ մէկը և ոչ միւրը: Հետաքրքրական այստեղ
այն է, որ մեր նաւթային արդիւնաբերութիւնն
այնպիսի արագութեամբ է առաջ պանում, որ

Պետերբուրգ. Գր. Տղր.

այդ հոգիներն ուրիշ անձանց տալը—հոյն լրագրի-
րը հարգելով է, որ ճանապարհների միջոցա-
րոշման խորհուրդը հաւանութիւն տուեց եր-
կաթուղիներում ծառայող բանակային համար
նպատակով և թոշակատու կասսա հիմնելու կանո-
նադրութեան նախագիծը—«C. Per. Béd.» լրա-
գիրը ըսել է, որ պետական խորհուրդը հաստա-
տեց պանդոկների նոր կանոնադրութիւնը:

ՄՍՍԿՎԱ, 28 ապրիլի: Մոսկովայում ֆրանսիա-
կան դործարանական արդիւնաբերութիւնների
ցուցահանդէսի կազմակերպութեան մասնաժողո-
ւիդ յայտարարում է, որ ցուցահանդէսը իր բացմի
ապրիլի 29-ին:

ՀՈՍՄ, 28 ապրիլի: Միւս Խիւսն Գեորգի Ա-
լեքսանդրովիչ հաստա Պալերմո:

ԽՍՐԿՈՎ, 28 ապրիլի: Լոզովայա կայարանի
մօտ ճանապարհորդների գնացքը ընկնելը հան-
լու պատճառով պատահած խորտակման գործի
քննութիւնը եռանդուն կերպով է շարունակվում:
Դռնված են փաստեր, որոնք ուղղակի վկայում
են, որ խորտակման նպատակն էր կողոպտել
ճանապարհորդներին: Զարգործները դեռ են
զանգված չեն, բայց նրանց հետքերն արդէն կան:

ԲԵԼԳՐԱՎ, 28 ապրիլի: Նատալիա Թագուհին
պատասխանեց Պրոտիլին ինքնագիր նամակով:
Թագուհին Թագուհին առարկութիւններ է անում
սկոպչիկների վճիռների դէմ, նախկին մի քանի
կէտեր է գնում, որոնք հիմք կարող են լինել
յաջորդ բանակցութիւնների համար:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻ ԲՈՐՍՍ

Ապրիլի 26-ին

Լոնդոնի վրա 10 ֆունտ արծէ. . . 84 ր. 40 Կ.
Բերլինի վրա 100 մարկ . . . 41 ր. 27 1/2
Փարիզի վրա 100 ֆրանկ . . . 33 ր. 37 1/2

Ոսկի	—	—	արծէ. . .	6	76
Մարտային կուպոններ	—	—	—	135	—
Արծաթ	—	—	—	1	05
Բարձրագին դիվիդենդներ	—	—	—	3 3/4	50
Պետ. բանկի 5% տոմս	—	—	—	102	—
—	—	—	2-րդ	100	62
—	—	—	3-րդ	100	—
—	—	—	4-րդ	100	—
—	—	—	5-րդ	101	50
—	—	—	6-րդ	101	50

6% ոսկեայ բէնտա	—	—	—	142	—
4% ոսկեայ փոխառութիւն	—	—	—	—	—
Արեւելեան 5% փոխառ.	1-ին շրջ.	100	50	—	—
—	2-րդ	100	37	—	—
—	3-րդ	100	25	—	—

Եւրոյն 5% առաջին փոխառութ.	242	50	—	—	—
—	222	—	—	—	—
Պետական. երկաթուղային բէնտա	104	75	—	—	—
5 1/2% բէնտա	100	—	—	—	—
4% ներքին փոխառութիւն	97	75	—	—	—
5% դրաւ. թղթ. աղն. կալ. բանկի	101	75	—	—	—
5 1/2% վկայակ. թղթ. հող. բանկի	102	75	—	—	—
4 1/2% գրաւական թղթեր կալուած.	—	—	—	—	—

փոխ. կրեդիտ. ընկեր. մետաղ.	133	—	—	—	—
—	102	—	—	—	—
Պետաբերդի քաղաքային կրեդիտ.	—	—	—	—	—
ընկերութեան օրինագրայիններ.	101	25	—	—	—
Մոսկովայի քաղաք. օրինագրայիններ.	101	—	—	—	—
Ողէտայի	102	—	—	—	—
Թիֆլիսի	—	—	—	—	—
Գրաւ. թղթ. Թիֆլիսի կալ. բանկի.	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—

Ս. Պետաբերդի բորսայի տրամադրութիւնը
հանգիստ է:

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՇԵՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ԲԱՌԳԻՐԲ ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ-ՀԱՅԵՐԷՆ

ԱՐՈՒԵՍՏՑԵՆ ԵՒ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿ ԴՊՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՏՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ընտիր թղթի վրայ, մերձաւորապէս 1300 ձեւերով, մեծադիր քառաձաւ, մօտ 300 թերթերէ
բաղկացեալ: Ի վերջ երկրորդ շաբաթին յանդիման ձայնեղ-գաղղիներն թառաղոց:

ԳՂՈՒՆ ԳՈՐԾՈՑ Հ. ՄԱՆՈՒԷԼ ՎԱՐՍԱՊԵՏԻ ԲԱՅՈՒՆԻՈՑ

Լոյս տեսած է առաջին հատորն, 150 թերթ, 627 գեղեցիկ ձեւերով: Բացուած է բաժանորդա-
դրութիւն երկու հատորին ի միասին:

Ա. Բաժանորդագրին է ֆր. 50 (18 ռուբլի): Երկու հատորն ի միասին, հանդերձ վճարելի:
Բ. Բաժանորդագրութիւնն իր շարունակին մինչև ցկերջ 1891 տարուոյ: Յորմէ յետոյ գինը
սխալ բարձրանայ:

Գ. Բաժանորդագրուողը պիտի ընդունին Առաջին Հատորն, իսկ երկրորդ Հատորն՝ այն ինչ
տպագրութիւնն աւարտի:

Թիֆլիսում և գաւառներէն բաժանորդագրուիլ ցանկացողը պէտք է դիմեն Յովակիմ Չափա-
պաշնանցին:

Վարչութիւն Միֆիլարեան տպագրատան վէճակով 2—10

ՌԵՐԱՆՍՊՈՐՏԱՆ ՆԱԽԳԻՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

MESSAGERIES MARITIMES
(ՄԵՍԱՃԸՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ)

Կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ԼՕՆԴՈՆԻ և ԲԱՌՈՒՄԻ ձկն և փոխադարձ

Ուրաղ, մայիսի 3/15 դուրս կը գնայ ԲԱՌՈՒՄԻՑ LA MANCHE (ԼԱՄԱՆՇ)
շողեւաւ, նաւապետ CAUVIN (ԿՈՎԷՆ) ղէպի Կ. Պօլիս, Մարտէր Հալը, Լոնդոն,
մտնելով և միջանկեալ նաւահանգիստները:

Ազնաները ԲԱՌՈՒՄԻՄԻՍ Կ. Գ. ԷՍՍԷՆՅԵՐ, ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ ԳՆՈՐԳ ՀԵՋՈՒԲԵԱՆ
ՀԵՋՈՒԲԵԱՆՑ, իսկ ԲԱՌՈՒՄԻՍ ԳՈՂԴՈՒՄՑ:

2—2

ԵԼԷԿՏՐՈՆ ԼՈՒՍԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ոյժի հասցնել տարածութեան վրա:

ՏԵԼԵՖՈՆԵՐԻ ՍԱՐԲԵԼԸ

Էլեկտրական նշաններ.

ՉԱՆԳԱԿՆԵՐ

ԳԱՂՂԱՆՕՊԼԱՍՏԻԿԱՆ

Էլեկտրական

Ավտոմատներ, էլեմենտներ, ՌՕՏՈՒՄ (նա. Դոն)

ՏԱՆՈՒՄԳԵԼՆԵՐ

Նախահայրեր և ծրագրերը ձեռ-
արար:

Большая Садовая, 24.

26—100 (Կ. չ.)

“ՎԻԷՆԱՅԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ”
(ВЕНСКИЙ МАГАЗИНЪ)

ՊԱՏՐԱՍՏԻ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԻ

(ԳՂՈՂԻՆՍԿԻ ՊՐՈՍՊԵԿՏ, ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՄՆԱԶԻՄԻ ՀԱՆԴԷՊ, ՄԻՒՎԱՆԻ ՏԱՆԸ)

Ստացել ենք ՄԵՍ. ԲԱՂԿՈՒԹԵԱՆՑԻ մարդկանց և երեխաների դարձանային և ա-
մարային պատարագներ հաղորտներ, ամենալիքի ձեւի:

ԳՆԵՐԸ չափաւոր են և ամենքին մատչելի:

Խոնարակողներն. 7—15

Միայն ֆարքիկային այդ մարկա կրելով, վաւեր
է համարվում:

ՄԻ ՀԱՋԻՐ

Միջերկր և խոտերից պատրաստված մայր-էկա-
րակա և կոնֆետներ

Լ. Գ. ՊԵՏԵՆ ԵՒ ԸՆԿ. ԲԵԼԼԻՆՈՒՄԻ ՄԷՋ:
Ֆիլիսկան վերածուկեան և բժշկական
փորձերով ապացուցված է, որ այդ պրե-
պարատները չեն պարունակում առողջու-
թեան համար որ և է շատավար բարդու-
թիւններ, և այդ պատճառով նրանց
ներմուծումը Ռուսաստան և նրանց այդպէ
ծախելը թոյլատրված է:

ԳԻՆԸ. շիւր 1 ր. 25 Կ. 4 2 ր. 40 Կ. Կօն-
ֆետները 30—50 կօպ:

Գլխաւոր պահեստ Ռուսաստանում

Վ. ԱՌԻՐԻՒԻ Մօտ

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳՈՒՄ, Կոյսիօնայա 18/19

Վաճառվում է Ռուսաստանի բոլոր դեղա-
դործարաններում և դեղատներում:

14—16 (ամիս 1 և 15)

ВЫСОЧАЙШЕ

ТОВАРИ-

МЕХАНИЧЕСКАГО И ЧУ-

УТВЕРЖДЕННОЕ

ЩЕСТВО

ГУННО-ЛИТЕЙНОГО ЗАВОДА

БЕЛЛИНО-ФЕНДЕРИХЪ

ВЪ ОДЕССѢ.

Складъ и производство сельско-хозяйственныхъ и за-
водскихъ машинъ и орудій, какъ-то:

Постоянныхъ паровыхъ машинъ и котловъ разныхъ системъ и силъ, Мукомольныхъ
мельницъ и всякаго рода принадлежностей къ нимъ. Щеретовыхъ, вальцовыхъ поставовъ
крупосѣкъ, буратовъ и всякихъ другихъ мельничныхъ машинъ системы Г. Даверио. Лѣсо-
пильныхъ станковъ съ пилами. Конныхъ молотилокъ, и приводовъ, вѣялокъ, соломорѣзъ,
кукурузныхъ молотилокъ—ручныхъ, конныхъ и паровыхъ Прессовъ для винограда и сѣна.
Маслобоекъ, брандспойтовъ и пасовъ. Конныхъ грабелъ «Голинсвортъ».

Производство котельныхъ работъ и отливка изъ чугуна и мѣди.

Выполненіе всякаго рода заказовъ для паровыхъ вальцовыхъ мельницъ, винокурен-
ныхъ, пивоваренныхъ, сахарныхъ и другихъ заводовъ, вагоны для конножелезныхъ дорогъ.

Складъ локомотивовъ, паровыхъ молотилокъ, конныхъ молотилокъ со штифтовыми ба-
рабанами и конныхъ приводовъ известной фирмы Клейтонъ и Шутлвортъ въ Линкольнѣ,
и Вѣнѣ.

Главный складъ жатвенныхъ машинъ и косилокъ «Железная рама» и «Континенталь»
Джонстона.

Единственный складъ вальцовыхъ станковъ

Г. ДАВЕРИО въ Цюрихѣ.

Заводъ имѣетъ свой собственный эллингъ для постройки пассажирскихъ и буксирныхъ
пароходовъ, паровыхъ катеровъ, баржъ и проч. и принимаетъ заказы на поднятіе на эллингъ
судовъ для исправленія или окраски подводныхъ частей и ихъ корпусовъ.

Агентъ въ Ростовѣ нД. Г. Я. Золотухинъ, Никола-
евскій пер. д. Арт. Яблокова, противъ Реального учи-
лища кв. № 8.

58—100 (Կ. չ.)

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. RAQUET ET COM.

ՅՐԱՆՍՊՈՐՏԱՆ ՆԱԽԳԻՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱՐԿԵՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Շողեւաւերի կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԷԼԻՑ ղէպի ԲԱՌՈՒՄ, չորեք-
շաբթի օրերը, երկուշաբթիք մի անգամ, չորեքշաբթի 9/21 յունիսից սկսած
ԵՒ ՓՈՒՍԿԱՐԶ

Բաթումից Մարսել, մտնելով Տրապիզոն, Սամսոն, և Կ. Պօլիս

ԲԱՌՈՒՄԻՑ ՇՈՂԵՆԱԿԵՐԸ ԳՈՐԻՍ ԵՆ ԳԱԼԻՍ

Չորեքշաբթի, 27 մարտի (8 ապրիլի) շողեւաւ ԱՆԱՏՈԼԻԱ — ԳԱՐԻԲ

— 10/22 ապրիլի — ՄԻՆԳԵԼԻԱ — ԺԻԲՈՒԷՆ

— 24 ապրիլի (6 մայիսի) — ՄԻՐԱՍԻ — ԲՕՇԷԼ

— 8/20 մայիսի — ԱՆԱՏՈԼԻԱ — ԳԱՐԻԲ

և այլն, երկու շաբթ մի անգամ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ օրերը, 4 Ժամին կէսօրից յետոյ:
Տօմարներէ զները ուղղակի երթևեկութեան Բաթումից ղէպի Պարիզ իսկական գին
պակեցրած են:

Տեղեկութիւններ համար ճանապարհորդների և բեռների մասին թող բարեհաճին
դիմել ընկերութեան ագէնտներին. ԲԱՌՈՒՄԻՄԻՍ Կ. Գարանիօնին, Նաբրէժնայայ
ԹԻՖԼԻՍՈՒՄԻՍ Կ. Վիկտոր ԳԱՐՆՈՒՆ, Միջին-փողոցում, Նախկին գնեղաւ ՏԵՐԱՍՏԱՌՈՒՄԻՍ
տանը, ԲԱՌՈՒՄԻՍ, Սամսոն Դիլքարովին, Կոյսիօնայայ հրապարակ, և ՆՕԿՐՈՍԻՍԻՍ
ՍԿՈՒՄ Կ. Լուի Բեռնի:

10—10 (Կ. չ.)